

Ο θάνατός σου αξίζει χρυσάφι

Το *life settlement* επιτρέπει την πώληση του ασφαλιστηρίου συμβολαίου σε τρίτο, ο οποίος προσφέρει ποσό χαμηλότερο μεν από εκείνο που θα απέφερε το συμβόλαιο κατά την «ωρίμανσή» του (δηλαδή τον θάνατο του ασφαλισμένου), υψηλότερο όμως από εκείνο το οποίο επιστρέφουν οι ασφαλιστικές εταιρείες όταν γίνεται «σπάσιμο» του συμβολαίου. Όταν ο ασφαλισμένος πεθάνει, ο επενδυτής εισπράττει το ποσό που προβλεπόταν από την αρχική συμφωνία.

Η εξαγορά του συμβολαίου πραγματοποιείται αρχικά με την καταβολή ενός εφάπαξ ποσού στον ασφαλισμένο και, στη συνέχεια, με την καταβολή μηνιαίων δόσεων εφ' όρου ζωής: το ύψος τους ποικίλλει ανάλογα με τον προσδόκιμο χρόνο ζωής του. «Κανείς δεν μπορεί να προβλέψει με ακρίβεια τη

ΟΣΟ ΚΙ ΑΝ ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΣΑΡΑΝΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΟΙ ΔΙΑΔΟΧΙΚΕΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΙΣ ΠΡΟΣΠΑΘΟΥΝ ΥΠΟΜΟΝΕΤΙΚΑ ΝΑ ΣΗΛΩΣΟΥΝ ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΥΓΕΙΑΣ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΑΣ, ΕΞΑΚΟΛΟΥΘΕΙ ΝΑ ΠΑΡΑΜΕΝΕΙ ΑΡΚΕΤΑ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΚΟ, ΣΕ ΣΗΜΕΙΟ ΩΣΤΕ ΝΑ ΜΗΝ ΕΠΙΤΡΕΠΕΙ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΜΙΑΣ ΑΓΟΡΑΣ ΥΠΕΡΧΡΩΜΕΝΩΝ ΑΣΘΕΝΩΝ

στιγμή του θανάτου, της «ωρίμανσης» του συμβολαίου», προειδοποιεί η ιστοσελίδα της Lifeline. «Καθώς η ακριβής ημερομηνία της ωρίμανσης καθορίζει το επίσιο ποσοστό απόδοσης, όσο μικρότερη είναι η μακροζωία του ασφαλισμένου τόσο υψηλότερη θα είναι η απόδοση. (...) Ακόμα κι αν κάνουμε τα πάντα για να υπολογίσουμε με ακρίβεια τον υπολειπόμενο χρόνο ζωής, ο επενδυτής δεν μπορεί να αγνοεί το γεγονός ότι η ωρίμανση ορισμένων ασφαλιστηρίων συμβολαίων δεν θα επέλθει πριν από δέκα -ή και περισσότερα- χρόνια. Στην περίπτωση της εξαγοράς του συμβολαίου ζωής, ο κυριότερος κίνδυνος που ανάλαμβάνει ο επενδυτής είναι ο χρόνος». Υπό αυτές τις συνθήκες, ένα άτομο

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 1

σε τελικό στάδιο κάποιας ασθένειας θα λάβει υψηλότερο ποσό από ένα άλλον ασθενή ο οποίος, παρ' όλες τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει, ενδέχεται να ζήσει αρκετά ακόμη.

Τα μεγάλα επενδυτικά κεφάλαια άρχισαν να εισέρχονται σε αυτό το ασφαλιστικό κενό στις αρχές της δεκαετίας του 2000. Μια έκθεση του 2018 υπολογίζει πως η αγορά του *lifesettlement* στις ΗΠΑ καταγράφει «μέση ετήσια αύξηση 34%», με τον κύκλο εργασιών για το 2017 να αγγίζει τα 3 δισ. δολάρια. Το συμπέρασμα των συντακτών της: η αγορά «ξεπέρασε τις προσδοκίες όσων επιχειρήσαν να εκτιμήσουν τη δυναμική της. (...) Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι η πρόοδος είναι ταχεία και ότι ο κλάδος έχει λαμπρό μέλλον¹. Είναι επειδή ο καρκίνος αποτελεί έναν εξαιρετικό μοχλό ανάπτυξης του κλάδου: «Ακόμα και άτομα που διαθέτουν ασφαλιστική κάλυψη², όταν μαθαίνουν πως έχουν προσβληθεί από καρκίνο, ενδέχεται να οδηγηθούν σε οικονομική δυσπραγία, εάν δεν είναι πλέον σε θέση να εργαστούν ή εάν αρχίσουν να συσσωρεύονται δαπάνες ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης που δεν καλύπτονται από την ασφαλιστική εταιρεία τους³, εξηγεί η αμερικανική εταιρεία Hidden Gem (Κρυμμένο Πετράδι) στον ιστότοπό της, σε άρθρο με τίτλο «Πώς να χρησιμοποιήσετε την ασφάλεια ζωής για τη χρηματοδότηση της αντικαρκινικής θεραπείας σας».

Αν η αρχική σελίδα της Hidden Gem προβάλλει την εικόνα ενός ζευγαριού χαμογελαστών ασπρομάλλιδων καθισμένων στην πλώρη ενός κότερου, η επενδυτική εταιρεία Windsor Life Settlements επιλέγει μια πολύ πιο προσγειωμένη στρατηγική⁴. Παρουσιάζει στους υποψήφιους πελάτες της τις πλέον σοβαρές μελέτες σχετικά με το προσδόκιμο επιβίωσης των ασθενών, ανάλογα με την ηλικία και τον τύπο της παθολογίας από την οποία υποφέρουν. Η εταιρεία θεωρεί πως όταν ένας ογδονταπεντάχρονος που πάσχει, λόγω χάρη, από καρκίνο του παγκρέατος μαθαίνει ότι έχει μόνο μία πιθανότητα στις 100 να βριστεί στη ζωή μετά από πέντε χρόνια, θα παρακινηθεί να ρευστοποιήσει το ασφαλιστήριο συμβόλαιό του ώστε να επωφεληθεί από τα χρόνια ζωής που του απομένουν. Όπως η Μπέτυ Γουάιτ...

Φυσικά, σε μια τέτοιου είδους αγορά, όλοι οι ασθενείς δεν είναι ίδιοι. Το 2017, η δημοσιογράφος Πόλα Σπαν των «New York Times» ήρθε σε επαφή με την εταιρεία Abacus για να την ενημερώσουν εάν μπορεί να μεταπωλήσει το ασφαλιστήριο συμβόλαιό της⁵. Υποβλήθηκε σε εξονυχιστική ανάκριση, αλλά με το πλέον εγκάρδιο ύφος του κόσμου. Αφορούσε την ηλικία της, την κατάσταση καπνού, την οικογενειακή της κατάσταση, την ηλικία στην οποία πέθαναν οι γονείς της, πόσο ασκείται κάθε εβδομάδα, κατά πόσο το τελευταίο εξάμηνο υπέφερε από ιλίγγους ή έπεφε καθώς βάδιζε. Η Πόλα Σπαν ήταν άτυχη: ο αλγόριθμος της Abacus υπολόγισε το προσδόκιμο ζωής της σε 280 μήνες, δηλαδή περισσότερα από 23 χρόνια. Όπως συμπεραίνει η δημοσιογράφος, «καμία εταιρεία δεν επιθυμεί να περιμένει

τόσο πολύ μέχρι την ωρίμανση ενός συμβολαίου. Βέβαια, η απάντηση μπορεί να είναι διαφορετική εάν στο μεταξύ προκύψουν άσχημα νέα από μια ογκολογική εξέταση».

Η φράση «άσχημα νέα» αποκτά εντελώς διαφορετικό νόημα για τους επενδυτές. Ο εφιάλτης τους; Η ανακάλυψη νέων θεραπειών ή φαρμάκων που θα καθυστερούν τη στιγμή όπου ο ασθενής θα συναντήσει τον Χάρο, παρατείνοντας την περίοδο κατά την οποία αυτοί θα είναι υποχρεωμένοι να του καταβάλλουν τις προβλεπόμενες μηνιαίες δόσεις, μετατρέποντας έτσι τη σίγουρη επένδυση του χτες σε καταβόθρα που ρουφάει δολάρια.

«Καλωσήλατε στην πόλη εκείνων που εξαργυρώνουν εν ζωή», δήλωσε στις αρχές της δεκαετίας του 2000 ο Κλιβ Τζόουνς από το Παλμ Σπρινγκς της Καλιφόρνια, αναφερόμενος σε έναν ιδιαίτερο τύπο εξαγοράς ασφαλιστικών συμβολαίων ζωής, που προτινόνταν σε άτομα των οποίων το προσδόκιμο επιβίωσης δεν υπερβαίνει τα δύο έτη. Ασθενείς προσβεβλημένοι από AIDS, όπως και ο ίδιος, «οι κάτοικοι του οικισμού είχαν εξαργυρώσει τα ασφαλιστήρια συμβολαία τους και είχαν μετακομίσει εδώ για να περάσουν τις τελευταίες ημέρες της ζωής τους», εξηγούσε στον δημοσιογράφο. Όμως, η ανακάλυψη θεραπείας για την ασθένεια τη δεκαετία του 1990 άλλαξε τα δεδομένα: «Τώρα πια, ανανεώνουν τη διακόσμηση του σπιτιού τους», έλεγε γελώντας⁶.

Ευτυχώς, ο χρηματοπιστωτικός τομέας προσφέρει ένα μέσο για να προλαμβάνονται τέτοιου είδους συμφορές. Η τιτλοποίηση, την οποία το ευρύ κοινό ανακάλυψε το 2007 με την κρίση των *subprimes* (των δανείων υψηλού κινδύνου), συνίσταται στη δημιουργία «χαρτοφυλακίων» με ποικιλία: καρκίνος του παγκρέατος και λευχαιμία, διαβήτης και καρδιακές ασθένειες κ.ο.κ. Όπως και στα μπαρ με κοκτέιλ, όλοι οι συνδυασμοί είναι εφικτοί. Εκτός τού ότι περιέχουν διαφορετικά επίπεδα κινδύνου ώστε να ανταποκρίνονται στις προσδοκίες των επενδυτών, τα χρηματοπιστωτικά αυτά προϊόντα προ-

Η ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ ΕΝΟΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΣΕ ΘΕΣΗ ΝΑ ΕΞΑΣΦΑΛΙΖΕΙ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΤΗΣ ΤΙΜΗΣ ΤΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΚΑΙ ΝΑ ΕΠΙΒΑΛΛΕΙ ΣΤΟΥΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΕΣ ΝΑ ΚΑΛΥΠΤΟΥΝ ΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗΣ ΚΑΝΕΙ ΤΟΥΣ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΟΥΣ ΝΑ ΓΟΝΤΕΥΟΝΤΑΙ ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΑΠΟ ΤΟΝ ΘΑΝΑΤΟ...

σφέρουν επίσης το πλεονέκτημα ότι δεν υπάρχει περίπτωση να καταρρεύσει η αξία τους σε περίπτωση όπου η επιστημονική πρόοδος οδηγήσει στην ανακάλυψη ενός φαρμάκου για κάποια από τις ασθένειες. Έτσι, μπορούν να αγοράζονται και να μεταπωλούνται επ' άπειρον, καθώς καθέναν είναι σε θέση να δημιουργεί το δικό του «χαρτοφυλάκιο θανάτου».

Δυστυχώς για τους Γάλλους επενδυτές, η χρηματοπιστωτική αυτή καινοτομία δυσκολεύεται να περάσει στην άλλη όχθη του Ατλαντικού. Όσο κι αν τα τελευταία σαράντα χρόνια οι διαδοχικές κυβερνήσεις προσπαθούν υπομονετικά να ξηλώσουν το σύστημα υγείας της χώρας, εξακολουθεί να παραμένει αρκετά προστατευτικό, σε σημείο ώστε να μην επιτρέπει τη δημιουργία μιας αγοράς υπερχρεωμένων ασθενών. Εξάλλου, ο Ντενί Κεσλέρ⁷, πρώην αντιπρόεδρος του MEDEF (Σ.τ.Ε.: το γαλλικό αντίστοιχο του ΣΕΒ), διευθύνων σύμβουλος της αντασφαλιστικής SCOR και μέλος της Insurance Europe (που συγκεντρώνει το 95% των ευρωπαϊκών ασφαλιστρών και απασχολεί ένα εκατομμύ-

ριο εργαζόμενους), καταγγέλλει ένα «νομολογικό περιβάλλον» που ευνοεί «την εκ των υστέρων αύξηση των κινδύνων για τους ασφαλιστές, κυρίως μέσω των δικαστικών αποφάσεων⁸. Μετάφραση: η Γαλλία προστατεύει ελάχιστα τους επενδυτές απέναντι στις αλλαγές της νομοθεσίας που ενδέχεται να αυξήσουν το κόστος της υγειονομικής περίθαλψης, υποχρεώνοντας τους φορείς ιδιωτικής ασφάλισης να καλύπτουν νέους κινδύνους. Έτσι, μια απειλή, μεγαλύτερη και από τις προόδους της επιστήμης, ανησυχεί τους επενδυτές του κλάδου: η ανθεκτικότητα ενός δημόσιου τομέα που είναι σε θέση να εξασφαλίζει τον έλεγχο της τιμής των φαρμάκων και να επιβάλλει στους ασφαλιστές να καλύπτουν ορισμένες δαπάνες υγειονομικής περίθαλψης. Κάτι που κάνει τους πιο ριψοκίνδυνους κερδοσκόπους να γοντεύονται λιγότερο από τον θάνατο...

¹ «Life settlement industry report 2018», Magna Life Settlements, www.magnalifesettlement.com

² (Σ.τ.Μ) Στις ΗΠΑ το ένα έκτο περίπου του πληθυσμού δεν καλύπτεται από το «ιδιωτικό και πανάκριβο» ασφαλιστικό σύστημα.

³ www.hiddengems.com

⁴ <https://windsorlifesettlements.com>

⁵ Paula Span, «Winning cash from life insurance», «The New York Times», 13 Οκτωβρίου 2017.

⁶ David Goff, «Keeping up with the Jones», POZ, 1^η Σεπτεμβρίου 2000, www.poz.com

⁷ Πρώην πανεπιστημιακός και συνδικαλιστής της (κεντρώς) CFDT, με άφθονη αρθρογραφία στον οικονομικό τύπο. Προκάλεσε το 2007 σάλο όταν πρότεινε το «μεθοδικό ξήλωμα του προγράμματος του Εθνικού Συμβουλίου της Αντίστασης» πάνω στο οποίο στηρίχθηκε μεταπολεμικά όλο το γαλλικό κοινωνικό κράτος. Θεωρείται ο εμπνευστής της νεοφιλελεύθερης άποψης που βλέπει την κοινωνία διαιρεμένη σε δύο στρατόπεδα: στους «κινδυνόφιλους» που αποτελούν το μέλλον και την πρόοδο και στους συντηρητικούς, αρχαϊκούς «κινδυνόφοβους».

⁸ Denis Kessler, «Confronting the challenge of

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΠΑΠΑΚΡΙΒΟΠΟΥΛΟΣ